

PROVINCIE UTRECHT

BODEM EN WATER PROGRAMMA PROVINCIE UTRECHT 2022-2027 (BWP)

Informatie sessie cie RGW
14 oktober 2020

PROGRAMMA INFO SESSIE

Tijd	Onderwerp	Wie
08.45 - 08.50	Welkom	Gedeputeerde
08.50 – 09.10	Algemene introductie op het Bodem-, en Water Programma	René van Elswijk
09.10 – 09.30	Droogte: hoe gaan we er mee om?	Jacco de Hoog
09.30 – 09.50	Toekomst drinkwatervoorziening bij toenemende drukte ondergrond	Mieke de Jong
09.50 – 10.10	Aanpak Kaderrichtlijn Water en Grondwaterrichtlijn	Martin van der Lee
10.10 – 10.15	Afsluiting	Gedeputeerde

PROVINCIE ■■ UTRECHT

BODEM EN WATER PROGRAMMA PROVINCIE UTRECHT 2022-2027 (BWP)

Algemene toelichting op programma

René van Elswijk

INHOUD

1. Waarom dit programma?
2. Opzet van het programma
3. Relatie met andere provinciale ambities en programma's
4. Inhoud van het programma
5. Planning en extern proces
6. Betrokkenheid van Provinciale Staten

1. WAAROM DIT PROGRAMMA?

- Wettelijke plicht om Regionaal Waterplan 2022-2027 op te stellen (o.a. KRW)
- Bodem-,water-,milieuplan (BWM) loopt eind 2021 af. Huidig beleid voor bodem en water.
- Uitwerken van ambities uit Omgevingsvisie

Bodem- en water programma

- Samenhangend bodem- en waterbeleid
- Formeel programma onder Omgevingswet

2. OPZET VAN HET PROGRAMMA

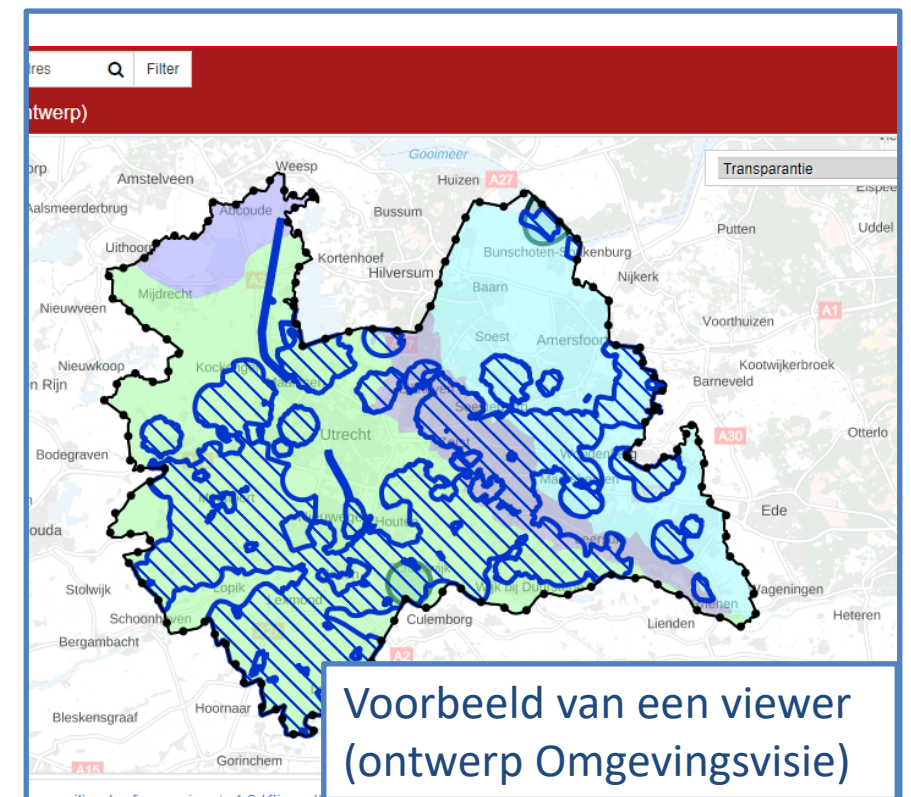
- ❑ Sluit aan op Omgevingsvisie (visie=wat; programma=hoe)
- ❑ Het is primair een beleidsprogramma
- ❑ Vooral voortzetten van beleid uit BWM-plan; op onderdelen nieuw beleid
- ❑ Op onderdelen komen er ook (operationele) werkprogramma's i.v.m. programmering
- ❑ Digitaal en objectgericht (aansluiting visie en verordening)

Voorbeeldtekst uit Omgevingsvisie

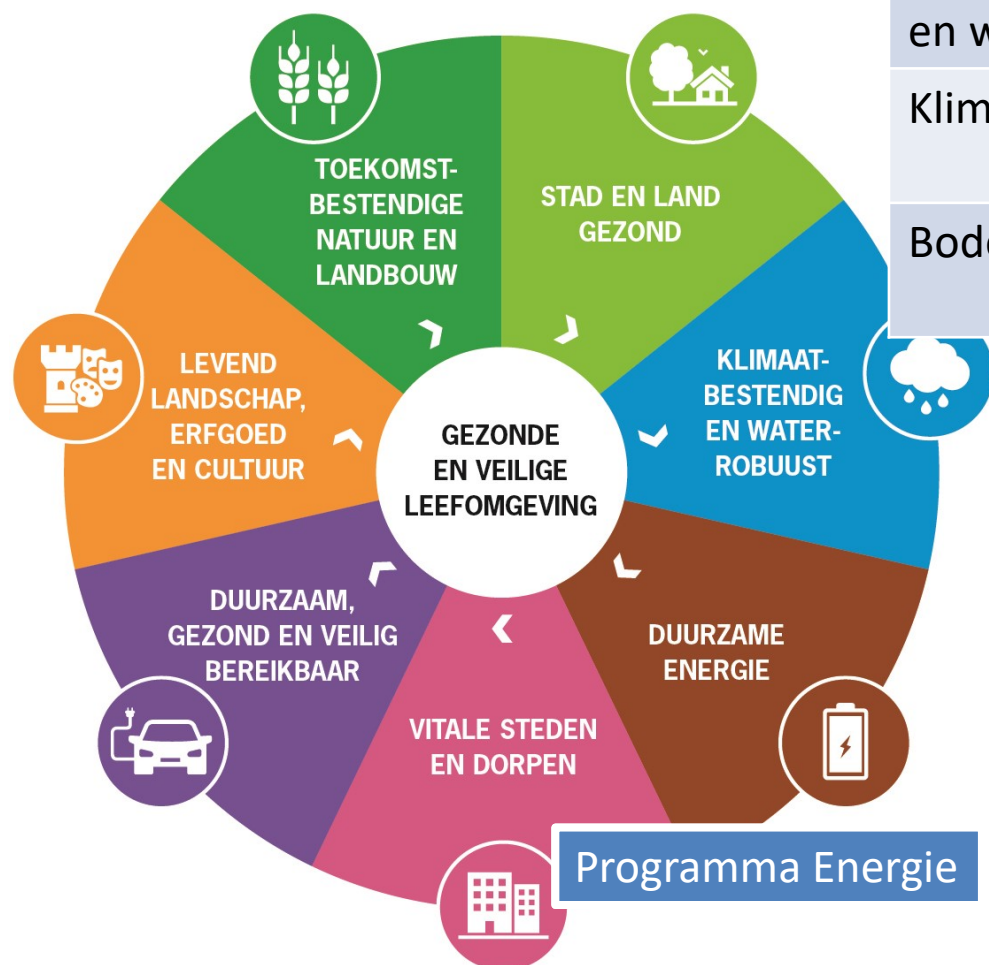
Verbeteren van de grondwaterkwaliteit

We verbeteren de kwaliteit en kwantiteit van de grondwaterlichamen (voldoende en schoon grondwater) om te voldoen aan de KRW-doelen. We beschermen het grondwater ten behoeve van de volgende functies: menselijke

Hoe dan? BWP!

3. RELATIE MET ANDERE AMBITIES EN PROGRAMMA'S

Subthema's binnen thema "Klimaatbestendig en waterrobuust"

Duurzaam en robuust bodem- en watersysteem

Dit programma (BWP)

Klimaatadaptatie

Programma Klimaatadaptatie 2020-2023 (PS, september '20)

Bodemdaling

UP Bodemdaling 2020-2023 (PS, september '20)

Toelichting:

- BWP is uitwerking van subthema duurzaam en robuust bodem- en watersysteem uit ontwerp Omgevingsvisie.
- Bodem- en water verbindt. Veel relaties met andere provinciale ambities en programma's.
- BWP beschrijft straks de relatie met andere ambities: hoe draagt het BWP bij aan die ambities, en hoe kunnen andere ambities bijdragen aan doelen uit BWP

4. INHOUD VAN HET PROGRAMMA

Veel onderwerpen al eerder besproken in de RGW (zie aparte bijlage die meegezonden is)

5. PLANNING EN PROCESS (1/2)

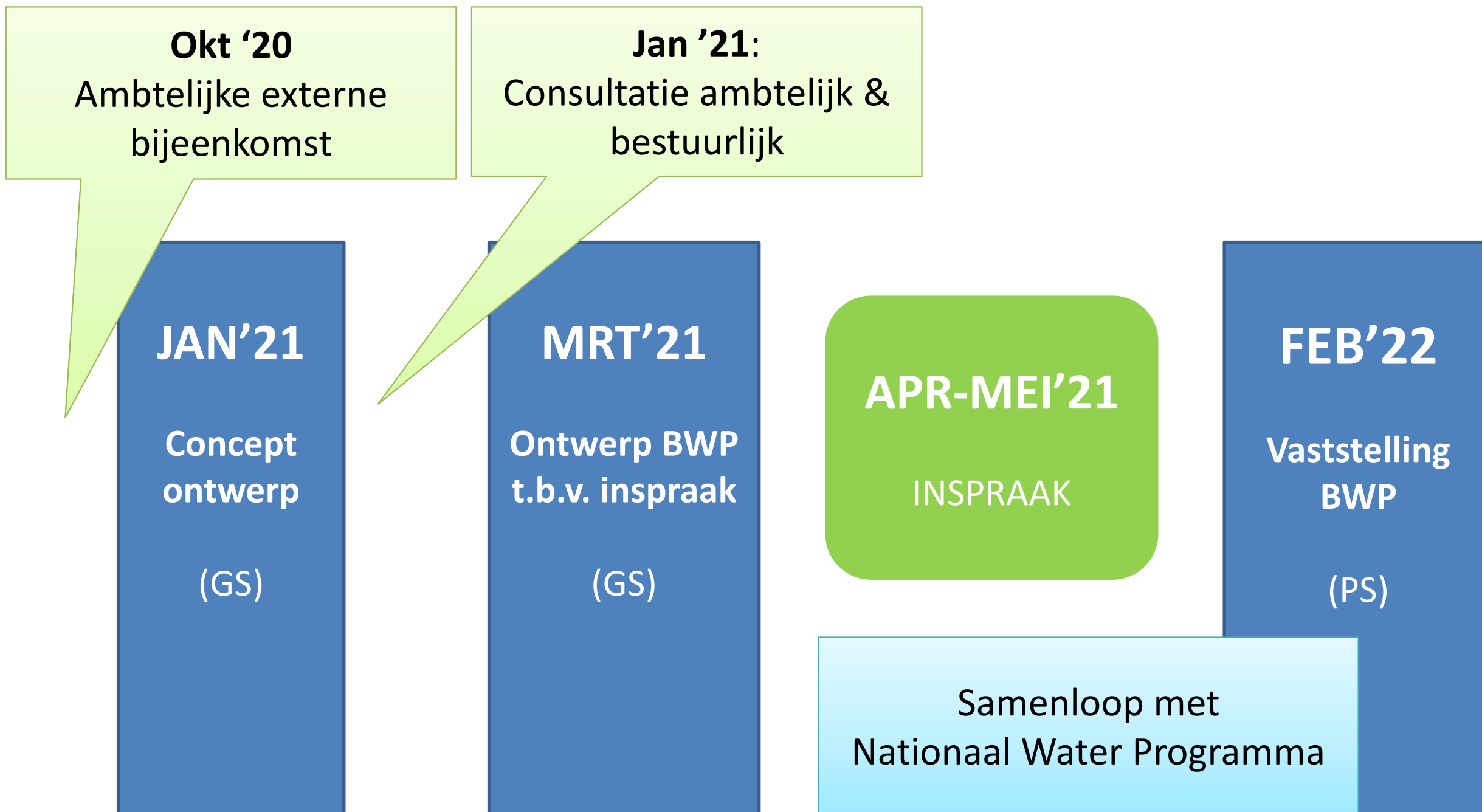
Aandachtspunten planning

- Samenloop met het Nationaal Waterprogramma (NWP; vaststelling mrt 2022) en invoering van Omgevingswet (1 januari 2022)

Aandachtspunten proces en participatie

- Vooral beleidsprogramma; kaderstellend
- Al participatie geweest:
 - KRW-gebiedsprocessen (gebiedspartijen, LTO, etc)
 - Omgevingsvisie (ambities en strategisch beleid)
- Daarom focus op direct belanghebbenden bij programma (gemeenten, waterschappen, belangenorganisaties, maar ook grondwateronttrekkers)

5. PLANNING EN PROCESS (2/2)

6. BETROKKENHEID PS

JAN'21

Concept ontwerp

(GS)

MRT'21

Ontwerp BWP t.b.v. inspraak

(GS)

APR-MEI'21

INSPRAAK

FEB'22

Vaststelling BWP

(PS)

14 okt 2020

Infosessie met Cie RGW

Cie wordt geïnformeerd over het op te stellen programma, en nader inhoudelijk geïnformeerd op een aantal onderwerpen.

Feb-mrt 2021

Concept ontwerp bespreken met cie RGW

Voordat GS het ontwerp BWP ter inzage gaan leggen geeft cie RGW een reactie op het concept ontwerp en nemen GS dit mee bij vaststelling van ontwerp BWP t.b.v. inspraak.

Feb 2022

Vaststelling door PS

Provinciale Staten stellen BWP vast.

DANK VOOR UW AANDACHT
VRAGEN & OPMERKINGEN?

BODEM EN WATER PROGRAMMA PROVINCIE UTRECHT 2022-2027 (BWP)

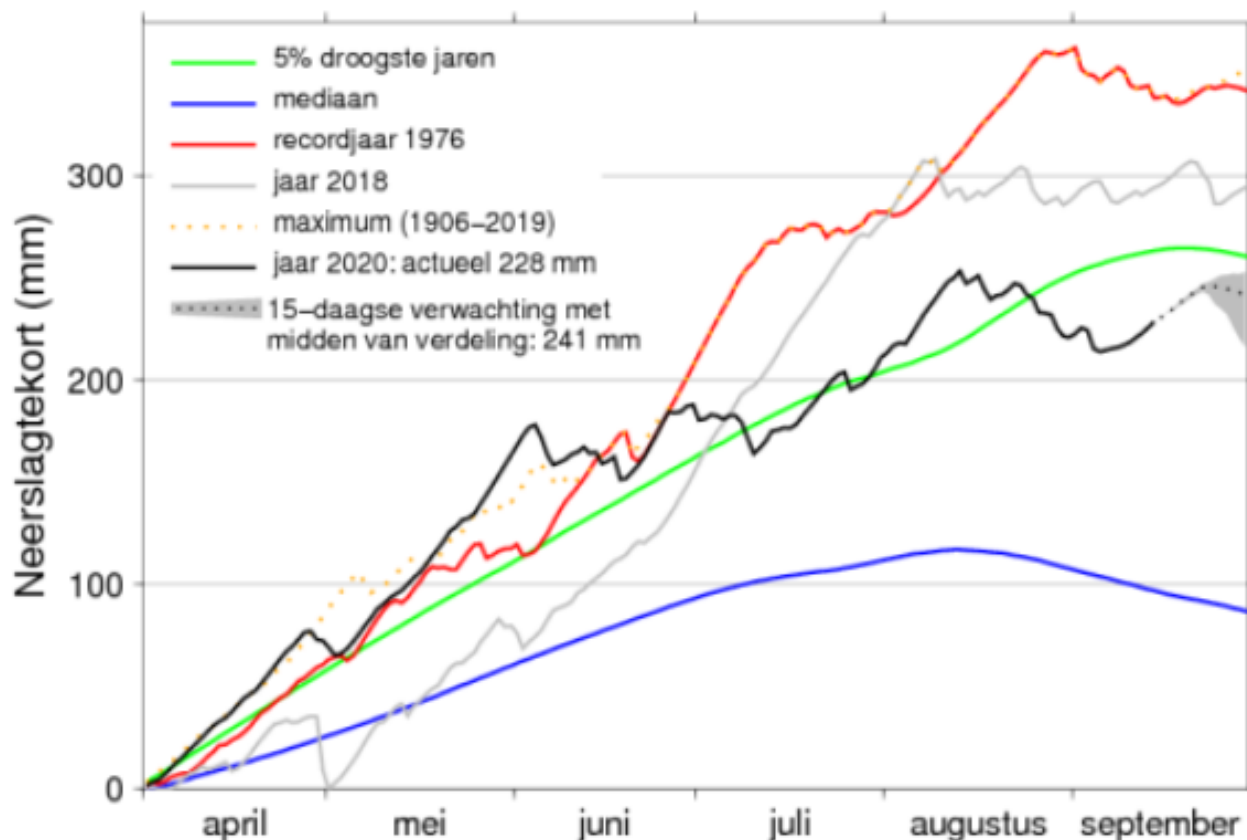
Droogte: hoe gaan we daar mee om?
Jacco de Hoog

Watertekort en droogte een structureel probleem?

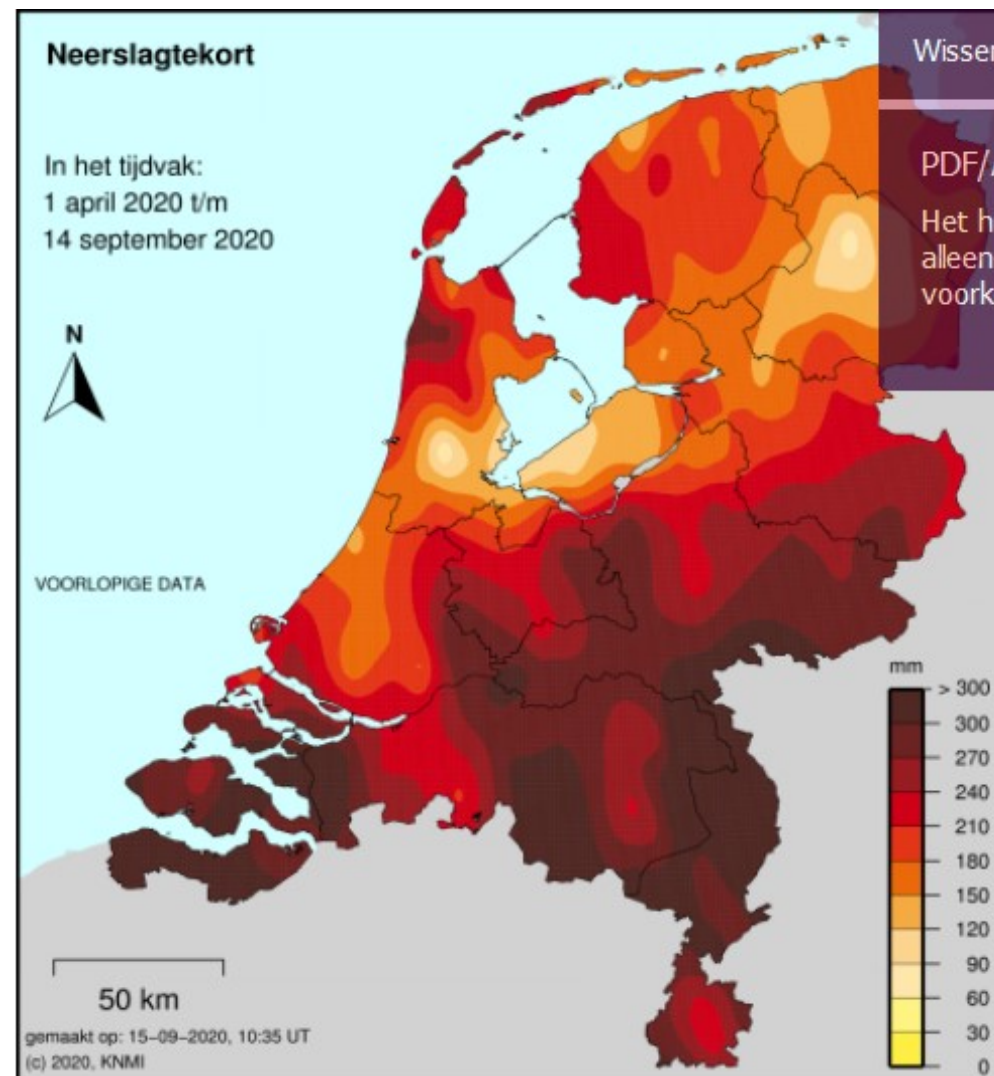

Neerslagtekort in Nederland in 2020

Landelijk gemiddelde over 13 stations

(c) KNMI, bijgewerkt 2020-09-15, 06:31 UT

- 3 jaar op rij zeer droog
- Zuid en oost Nederland zeer lage grondwaterstanden
- West-Nederland plaatselijk problemen met verzilting

Wat doen we als provincie?

We volgen 2 sporen:

- "calamiteiten" organisatie
- Werken aan een robuust/
toekomstbestendig watersysteem

Spoor 1: Calamiteiten-organisatie bij droogte

- **Landelijk:** Landelijke Commissie Waterverdeling (LCW) en Management team
- **Regionaal:** Regionaal Droogte Overleggen (RDO's; adviseren LCW)
- **Provincie** neemt deel aan RDO's, inhoudelijke input voornamelijk vanuit natuur en drinkwater
- Rol in de communicatie
- Provincies nemen verdringingsreeks op in verordening (wordt nu aan gewerkt)

Spoor 2: Toekomstbestendig watersysteem en zoetwatervoorziening

- Deelnemer in Deltaprogramma-zoetwater
- Actief in regio oost (ZON) en Regio west NL
- **Onderzoek + maatregelen** verbeteren zoetwaterbeschikbaarheid:
 - **In west NL:** o.a. optimalisatie KWA (Kleinschalige WaterAanvoer), onderzoek hergebruik Rioolwaterzuivering effluent
 - **Oost NL:** o.a. maatregelen tbv waterconservering
- **Samenhang** met programma Klimaatadaptatie, Bodemdaling, Grondwater, Drinkwatervoorziening etc. Integrale gebiedsgerichte projecten:
 - West NL: Toekomstbestendig AmsterdamRijnKanaal-NoordzeeKanaal gebied
 - Oost Utrecht Blauwe agenda Utrechtse Heuvelrug

Hoe gaan we hier in de toekomst mee om (BWP)?

- Doorgaan op de ingeslagen weg
- Focus op Integrale gebiedsaanpak/ afstemming aanpalende programma's
- Vraagt intensieve samenwerking met partnerorganisaties

DANK VOOR UW AANDACHT

VRAGEN & OPMERKINGEN?

PROVINCIE ■■ UTRECHT

BODEM EN WATER PROGRAMMA PROVINCIE UTRECHT 2022-2027 (BWP)

**TOEKOMST DRINKWATERVOORZIENING
BIJ TOENEMENDE DRUKTE IN ONDERGROND**

Mieke de Jong

INTRODUCTIE

HET BODEM- EN WATERSYSTEEM VAN DE PROVINCIE UTRECHT

Drinkwater

- ① Drinkwaterwinning met beschermingszone
- ② Zoekgebied nieuwe winning drinkwater
- ③ Strategische grondwatervoorraad

Energie

- ④ Ondiepe bodemenergie
- ⑤ (Ultradiepe) aardwarmte
- ⑥ Aquathermie

Bodem- en waterkwaliteit

- ⑦ Bodem- en grondwaterverontreiniging
- ⑧ Landbouw/natuur/biodiversiteit i.r.t. bodem- en grondwaterkwaliteit
- ⑨ Schoon en gezond oppervlaktewater
- ⑩ Recreatie- en zwemwater

Utrechtse Heuvelrug

- ⑪ Kweelgebieden
- ⑫ Infiltratiegebied hemelwater

Overig gebruik ondergrond

- ⑬ Intensief gebruik ondergrond
- ⑭ Industriële grondwateronttrekking/beregening
- ⑮ Warmtenet
- ⑯ Kabels & leidingen
- ⑰ Grondstoffenwinning

Waterveiligheid

- ⑱ Primaire en regionale waterkeringen

Bijzondere waarden

- ⑲ Archeologische waarden
- ⑳ Aardkundige waarden

Rivierengebied

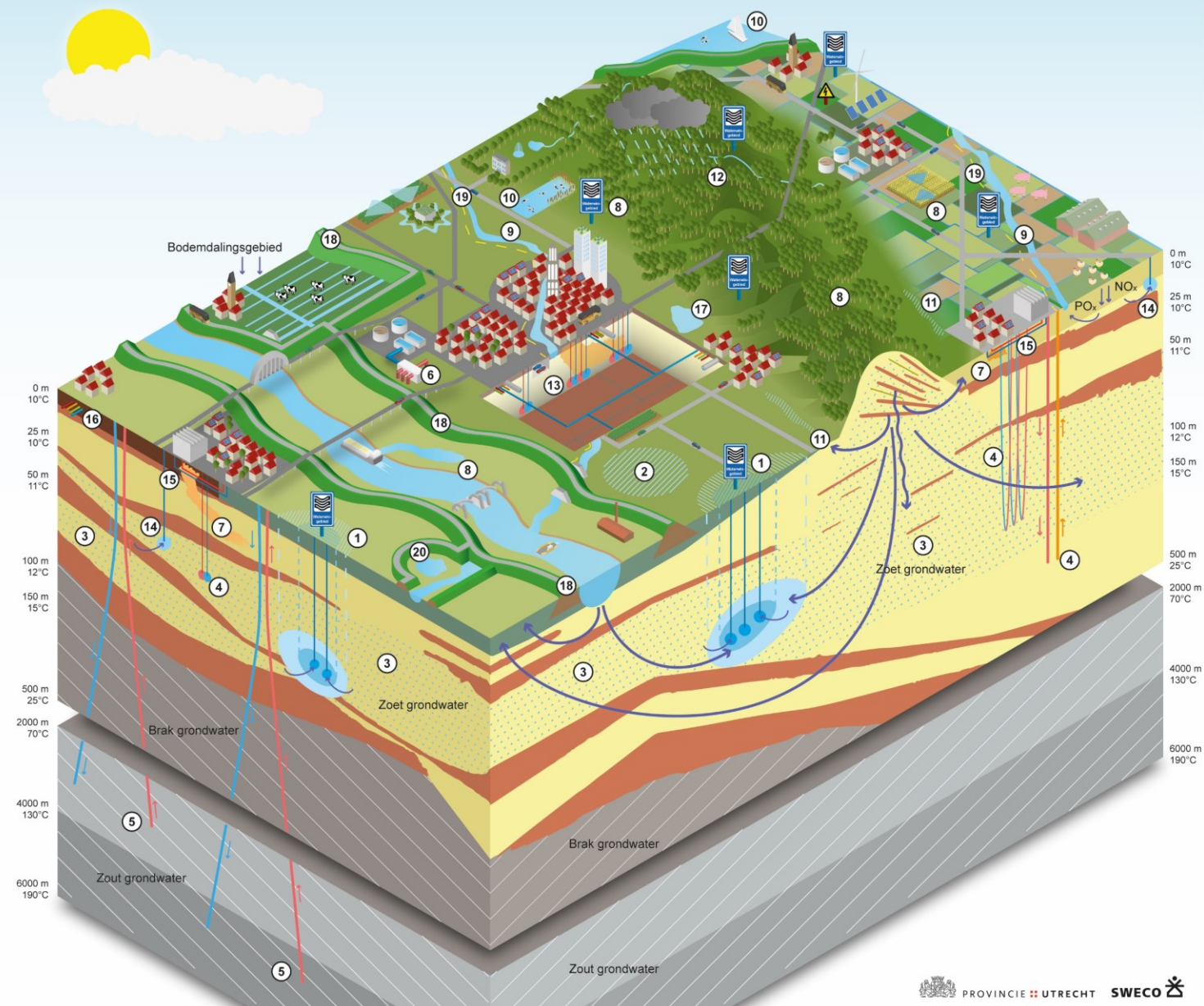
Veenweidegebied

Stad

Kromme Rijngebied

Heuvelrug/Randmeren

Gelderse Vallei

Ontwikkelingen en trends:

1. Toename drinkwatervraag
2. Energietransitie (warmtetransitie): toename ondiepe bodemenergie en aardwarmte
3. Robuust maken N2000 en NNN
4. Woningbouwontwikkeling
5. Klimaatverandering

Conclusies:

- het is al druk in de ondergrond, het wordt nog drukker.
- verschillende maatschappelijke opgaven, verschillende belangen.

Vraagt om: vergroten grondwatervoorraad op een duurzame verantwoorde manier

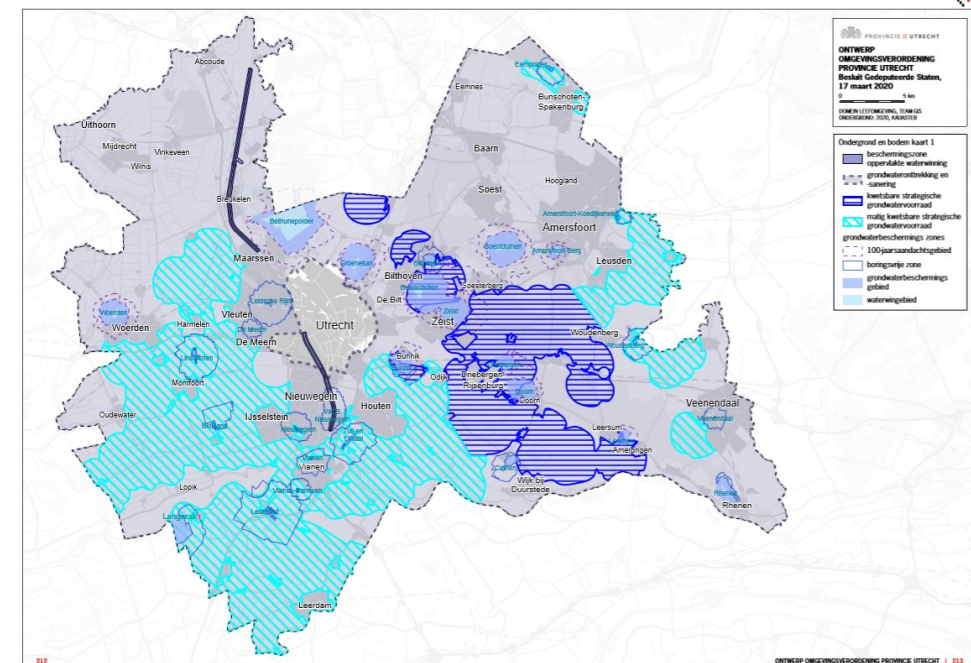

WAT GAAN WE DOEN? (1/3)

Adaptieve aanpak strategische grondwatervoorraad.

- **Betreft groot gebied waar drinkwaterbedrijven extra grondwater voor drinkwater kunnen winnen;**
- **Nu:** Lichte (ruimtelijke) bescherming;
- **Straks:** meer bescherming voor kleiner gebied nodig --> daar is een strategie voor nodig.

Figuur Ligging strategische grondwatervoorraad

Evalueren en herijken drinkwaterstrategie Vitens en pU (vastgesteld in 2019 door PS).

- Uitbreiding van de vergunningsruimte is nodig: ruim 10% tussen nu en 2040;
- Schalkwijk en Eemdijk al zoekgebied in ontwerp Visie en planMER;
- Niet voldoende voor toekomstbestendige drinkwatervoorziening: nieuwe zoekgebieden en verkennen alternatieve bronnen zoals oppervlaktewater.
- Vergelijkbaar traject starten met Oasen.
- Herijkte Drinkwaterstrategie wordt onderdeel van BWP

Blauwe Agenda
Utrechtse Heuvelrug

Vergroten van de grondwatervoorraad

- Infiltreren, vasthouden, infiltreren, vasthouden
- We zijn gestart met de samenwerkingsagenda Blauwe Agenda Utrechtse Heuvelrug
- Inzetten op waterbesparing, circulaire watersystemen
- Doel: voldoende grondwater voor verschillende functies, inclusief drinkwater

Evalueren van het huidige onttrekkingenbeleid

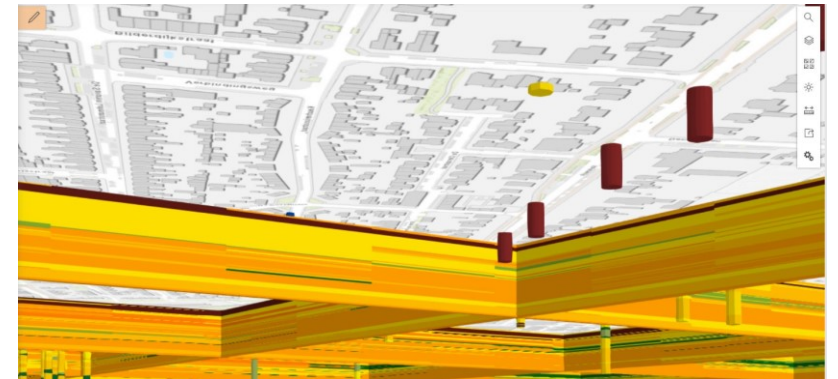
- Provincie bevoegd gezag onttrekkingen > 150.000 m³/jaar en drinkwater
- Huidig: Onderscheiden hoog, middel en laagwaardig gebruik
- Onderzoek: Komt er een moment dat we strikter moeten worden?
- Doel: toekomstbestendig maken onttrekkingenbeleid

Ontwikkelen 3d-systematiek duurzaam gebruik ondergrond:

- Motie (103) driedimensionale Omgevingsvisie
- Uitwerking op hoofdlijnen in ontwerp Omgevingsvisie
- Ook onze partners vragen dit “Behoeftte aan maatwerk op gebiedsniveau”
- We oefenen en leren in pilots: 3D-kijken en interpreteren
- Samen met andere overheidspartijen (ieder vanuit eigen rollen, taken, opgaven)

DANK VOOR UW AANDACHT
VRAGEN & OPMERKINGEN?

PROVINCIE UTRECHT

BODEM EN WATER PROGRAMMA PROVINCIE UTRECHT 2022-2027 (BWP)

Aanpak Kaderrichtlijn Water en
Grondwaterrichtlijn

1. Wat is de richtlijn ook alweer?
2. Al twintig jaar roept de KRW vragen op
3. Hoe gaan we daar nu mee om als lidstaat en als provincie?
4. Wat kan de provincie doen aan het halen van de doelen en het verbeteren van de waterkwaliteit?
5. Grondwaterrichtlijn en historische verontreinigingen

1 WAT IS DE KRW OOK ALWEER?

Goede waterkwaliteit voor mens, plant en dier

Oppervlaktewaterlichamen (10% v/h water):

ecologie

chemie (stoffen)

Grondwater (al het diepere grondwater):

chemie (stoffen)

voorraad in balans

1 WAT IS DE KRW OOK ALWEER?

EU

Lidstaat

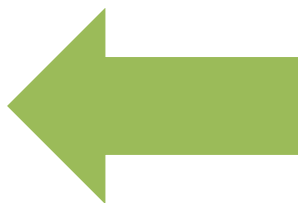

Provincies

Grondwater
maatregelen

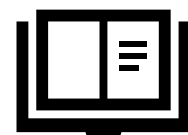
Waterschappen

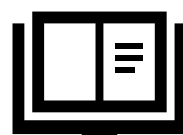
Rijn

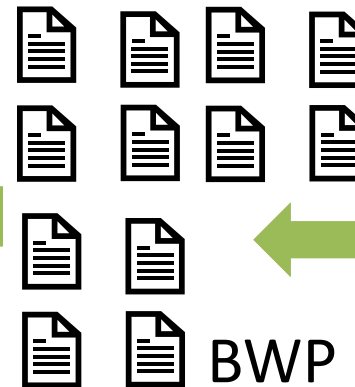
Maas

Eems

Schelde

BWP

2 TWINTIG JAAR VRAGEN

Zijn we niet te veel afhankelijk van derden?

Wat gebeurt er als we doelen niet halen?

Kunnen we een marge nemen?

Kan het Rijk niet wat meer doen aan het mestprobleem?

Waarom zijn de doelen niet een ambitie?

Komt het wel goed, er is zo weinig vooruitgang?

Waarom elke 6 jaar nieuwe doelen

Is het niet veel te duur?

Hoe kunnen we het effect goed schatten?

Waarom verandert de methodiek?

Waarom nu andere doelen?

Doen we niet te weinig?

Kunnen we de doelen niet zelf bepalen?

Waarom veranderen maatlatten?

Doen we niet te veel?

Moeten we de maatregelen nemen?

Kunnen we tussentijds zien hoe de toestand is?

3 HOE PAKT LIDSTAAT NL HET AAN?

- ✓ Helderheid bij de EU gevraagd
- ✓ Dit vastgelegd in een handreiking
 - ✓ Elke 6 jaar opnieuw het doel afleiden
 - ✓ Maatregelen moeten volgens voorschriften opgesteld en kennen een resultaatverplichting
 - ✓ Huidige toestand plus effect bepaalt het doel
- ✓ Verbeterd inzicht in maatregel-effect relaties
- ✓ Zoveel mogelijk uniforme werkwijze

3 AANPAK PROVINCIE

- ✓ We hebben erop toegezien dat de doelen correct zijn bepaald
- ✓ Twee keer een stimuleringsregeling
- ✓ Grondwater: maatregelen om toestand goed te houden.

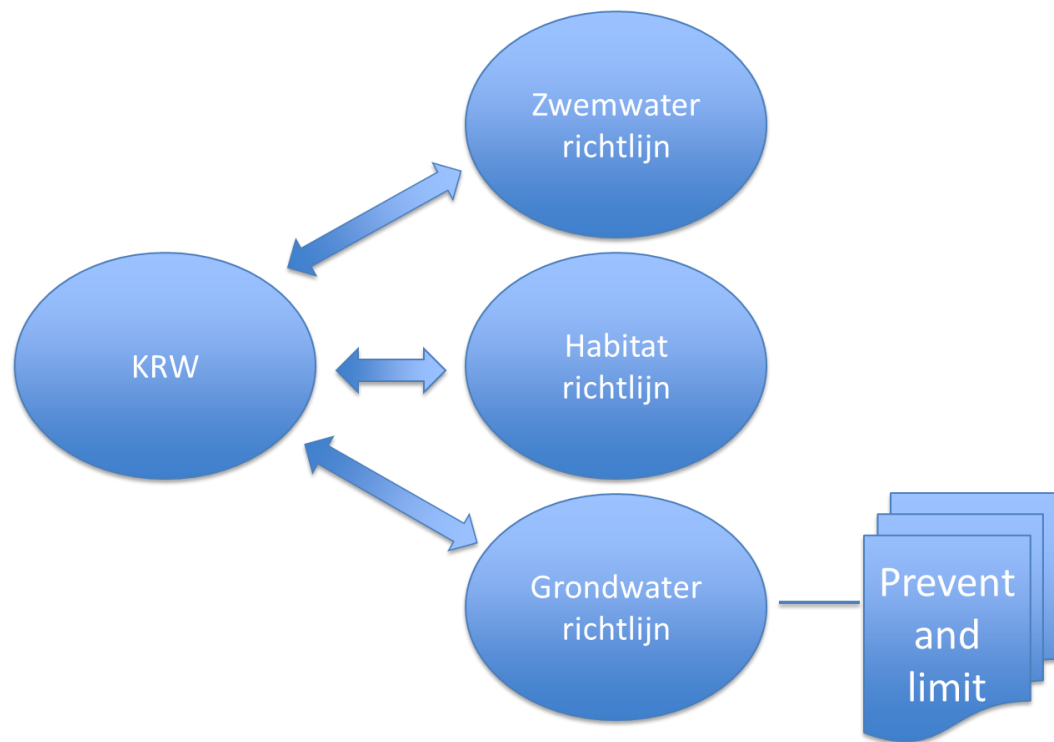
4. DOELEN OVERIGE WATEREN

- ✓ Samenwerkingsovereenkomst mei 2018
- ✓ Waterschappen voeren uit
- ✓ Methodiek sluit aan op de KRW
- ✓ Gemeenten betrokken voor stedelijk water
- ✓ Participatie door waterschappen georganiseerd
- ✓ Provincie legt vast

5. GEKOPPELDE RICHTLIJN GRONDWATER

Overeenstemming vinden

- Splitsing bevoegdheid vraagt samenwerking, zowel ambtelijk als bestuurlijk
- Aanpak gebiedsgericht of via algemene regels
- Rijksmiddelen en overige middelen inzetten.

Veranderingen Omgevingswet voor kleine historische verontreinigingen

- Wet bodembescherming vervalt
- Bevoegd gezag bodem is gemeente
- Bevoegd gezag grondwater is provincie

Uitgangspunten voor uitwerking

- Kwaliteit behouden en daar waar nodig verbeteren (visie)
- 1-loket gedachte bij bodemsanering
- Uitvoering zoveel mogelijk in samenwerking en gebiedsgericht (visie)
- PU houdt controle over verspreiding verontreinigingen in grondwater(visie)
- PU blijft kennisdelen en coördineren
- Kwaliteit aansluiten op de functies (visie)

DANK VOOR UW AANDACHT
VRAGEN & OPMERKINGEN?

